

अ. दृष्टिक्षेपात महाराष्ट्र

बाब (१)	१९६०-६१ (२)	१९७०-७१ (३)	१९८०-८१ (४)	१९९०-९१ (५)	२०००-०१ (६)	२०१०-११ (७)	२०२०-२१ (८)
१. भौगोलिक रचना -	३०६	३०८	३०८	३०८	३०८	३०८	३०८
क्षेत्र (हजार चौ. किमी)							
समुद्र किना-याची लांबी (किमी)	७२०	७२०	७२०	७२०	७२०	७२०	७२०
२. प्रशासकीय रचना -							
महसूली विभाग	४	४	६	६	६	६	६
जिल्हे	२६	२६	२८	३१	३५	३५	३६
तालुके	२२९	२३५	३०१	३०३	३५३	३५५@@	३५५@@
वस्ती असलेली गावे	३५,८५१	३५,७७८	३९,३५४	४०,४१२	४१,०९५	४०,९५९	४०,९५९
वस्ती नसलेली गावे	३,०१६	२,८८३	२,४७९	२,६१३	२,६१६	२,७०६	२,७०६
शहरे #	२६६	२८९	३०७	३३६	३७८	५३४	५३४
३. जनगणनेनुसार लोकसंख्या - (हजारात)	(१९६१)	(१९७१)	(१९८१)	(१९९१)	(२००१)	(२०११)	(२०११)
एकूण	३९,५५४	५०,४१२	६२,७८४	७८,९३७	९६,८७९	१,१२,३७४	१,१२,३७४
पुरुष	२०,४२९	२६,११६	३२,४१५	४०,८२६	५०,४०९	५८,२४३	५८,२४३
स्त्रिया	१९,१२५	२४,२९६	३०,३६९	३८,१११	४६,४७८	५४,१३१	५४,१३१
ग्रामीण	२८,३९१	३४,७०१	४०,७९१	४८,३९५	५५,७७८	६१,५५६	६१,५५६
नागरी	११,१६३	१५,७११	२१,९९३	३०,५४२	४१,१०१	५०,८१८	५०,८१८
अनुसूचित जाती	२,२२७	३,०२५	४,४८०	८,७५८	९,८८२	१३,२७६	१३,२७६
अनुसूचित जमाती	२,३९७	२,९५४	५,७७२	७,३१८	८,५७७	१०,५१०	१०,५१०
लोकसंख्येची घनता (प्रती चौ.किमी)	१२९	१६४	२०४	२५७	३१५	३६५	३६५
साक्षरतेचे प्रमाण (टक्के)	३५.१	४५.८	५५.८	६४.९	७६.९	८२.३	८२.३
स्त्री-पुरुष प्रमाण	९३६	९३०	९३७	९३४	९२२	९२९	९२९
(स्त्रिया प्रति हजार पुरुष)							
नागरी लोकसंख्येचे प्रमाण (टक्के)	२८.२	३१.२	३५.०	३८.७	४२.४	४५.२	४५.२
४. सांकेतिक राज्य उत्पन्न -							
राज्य उत्पन्न (₹ कोटी)	२,२४९	५,७८०	१९,३७७	६८,८६१	२,४३,५८४	९,५०,७७१	२३,९३,९५३++
कृषि व संलग्न कार्ये क्षेत्र (₹ कोटी)	५८५	१,०७८	३,७५६	१२,३२६	३२,७११	१,२२,९३२	३,००,५८७+++
उद्योग क्षेत्र (₹ कोटी)	५५३	१,७३२	६,२२४	२२,५५४	६४,९४२	२,६३,५१२	५,५६,९५२+++
सेवा क्षेत्र (₹ कोटी)	१,१११	२,९६९	९,३९७	३३,९८१	१,४५,९३१	५,६४,३२६	१२,२९,४३१+++
दरडोई राज्य उत्पन्न (₹)	५७६	१,१६८	३,११२	८,८११	२८,५४०	८४,८५८	१,९३,१२१+
५. पर्जन्य - सरासरीशी तुलना (टक्के)						१०२.३	११३.४
६. कृषि - (क्षेत्र हजार हेक्टर)							(२०११-२०)
निव्वळ पेरणी क्षेत्र	१७,८७८	१७,६६८	१८,२९९	१८,५६५	१७,८४४	१७,४०६	१६,७२२
पिकांखालील स्थूल क्षेत्र	१८,८२३	१८,७३७	१९,६४२	२१,८५९	२१,६१९	२३,१७५	२३,५७०
स्थूल सिंचित क्षेत्र	१,२२०	१,५७०	२,४१५	३,३१९	३,८५२	@	@
त्यापैकी लाभ क्षेत्र ^	२२६\$	४२२	७१८	१,०७६\$\$	१,७६४##	२,९५५##	४,१५९####
स्थूल सिंचित क्षेत्राचे पिकांखालील एकूण स्थूल क्षेत्राशी प्रमाण (टक्के)	६.५	८.४	१२.३	१५.२	१७.८	उ ना	उ ना
७. प्रमुख पिकांखालील क्षेत्र - (हजार हेक्टर)							
तांदूळ	१,३००	१,३५२	१,४५९	१,५९७	१,५१२	१,५१६	१,५६१
गहू	९०७	८१२	१,०६३	८६७	७५४	१,३०७	१,१२६
ज्वारी	६,२८४	५,७०३	६,४६९	६,३००	५,०९४	४,०६०	२,३२०
बाजरी	१,६३५	२,०३९	१,५३४	१,९४०	१,८००	१,०३५	६८७
सर्व तृणधान्ये	१०,६०६	१०,३२०	१०,९७६	११,१३६	९,८२४	८,९८५	७,०७९
सर्व कडधान्ये	२,३४९	२,५६६	२,७१५	३,२५७	३,५५७	४,०३८	४,५९५
सर्व अन्नधान्ये	१२,९५५	१२,८८६	१३,६९१	१४,३९३	१३,३८२	१३,०२३	११,६७४

उ ना उपलब्ध नाही @@ मुंबई शहर व मुंबई उपनगर जिल्ह्यांमधील तीन तालुके वगळून # गणना शहरांसह + पहिले सुधारित अंदाज (पायाभूत वर्ष २०११-१२)

† बाजार किमतीनुसार सांकेतिक निव्वळ राज्य उत्पन्न ‡ मूळ किमतीनुसार सांकेतिक निव्वळ राज्य मूल्यवृद्धी ! अंदाजित ^ जलसंपदा विभागाकडून निर्मित लाभक्षेत्र

@ जलसंपदा विभाग, महाराष्ट्र शासन यांच्या दि. २६ ऑगस्ट २०१६ रोजीच्या शासन निर्णया अन्वये माहिती संकलनाच्या पद्धतीबाबत सूचना निर्गमित करण्यात आल्या आहेत.

\$ १९६१-६२ \$\$ १९९१-९२ ## प्रकल्प कालव्यावरील उपसा व धरणातून नदी नाल्यांमध्ये सोडलेल्या पाण्यामुळे प्रत्यक्ष सिंचित क्षेत्र समाविष्ट

टोप : राज्य उत्पन्नाचे १९६०-६१ ते २०१०-११ चे अंदाज घटक खाचवर आधारित आहेत.

++ आधार : जलसंपदा विभागाच्या अधिपत्याखालील मुख्य लेखा परिक्षक, जल व सिंचन, औरंगाबाद

अ. दृष्टिक्षेपात महाराष्ट्र

बाब (१)	१९६०-६१ (२)	१९७०-७१ (३)	१९८०-८१ (४)	१९९०-९१ (५)	२०००-०१ (६)	२०१०-११ (७)	२०२०-२१ (८)
ऊस क्षेत्र	१५५	२०४	३१९	५३६	६८७	१,०४१	उ ना
ऊस तोडणी क्षेत्र	१५५	१६७	२५८	४४२	५९५	९६५	१,१४३
कापूस	२,५००	२,७५०	२,५५०	२,७२१	३,०७७	३,९४२	४,५४५
भूईमूग	१,०८३	९०४	६९५	८६४	४९०	३९५	३०९
८. प्रमुख पिकांचे उत्पादन - (हजार टन)							
तांदूळ	१,३६९	१,६६२	२,३१५	२,३४४	१,९३०	२,६९१	३,२९१
गहू	४०१	४४०	८८६	९०९	९४८	२,३०१	२,०७१
ज्वारी	४,२२४	१,५५७	४,४०९	५,९२९	३,९८८	३,४५२	२,१८६
बाजरी	४८९	८२४	६९७	१,११५	१,०८७	१,१२३	९०६
सर्व तृणधान्ये	६,७५५	४,७३७	८,६४७	१०,७४०	८,४९७	१२,३१७	१२,२०१
सर्व कडधान्ये	९८९	६७७	८२५	१,४४१	१,६३७	३,०९६	४,४४४
सर्व अन्नधान्ये	७,७४४	५,४१४	९,४७२	१२,१८१	१०,१३४	१५,४१३	१६,६४६
ऊस	१०,४०४	१४,४३३	२३,७०६	३८,१५४	४९,५६९	८५,६९१	१,११,६४२
कापूस (रुई)#	१,६७३	४८४	१,२२४	१,८७५	१,८०३	७,४७३	१०,११०
भुईमूग	८००	५८६	४५१	९७९	४७०	४७०	४०७
९. कृषि उत्पादनाचा निर्देशांक@-	--	--	--	१३६.५	१२७.४	२२३.८	२८४.३
१०. कृषि गणना -		(१९७०-७१)	(१९८०-८१)	(१९९०-९१)	(२०००-०१)	(२०१०-११)	(२०१५-१६)
वहिती खातेदारांची संख्या (हजार)	--	४,९५१	६,८६३	९,४७०	१२,१३८	१३,६९९	१५,२८५
वहिती क्षेत्र (हजार हेक्टर)	--	२१,१७९	२१,३६२	२०,९२५	२०,१०३	१९,७६७	२०,५०६
वहितीचे सरासरी क्षेत्र (हेक्टर)	--	४.२८	३.११	२.२१	१.६६	१.४४	१.३४
११. पशुधन गणना -	(१९६६)	(१९७८)	(१९८७)	(१९९७)	(२००७)	(२०१२)	(२०१९)
एकूण पशुधन (हजार)	२५,४४९	२९,६४२	३४,२५५	३९,६३८	३५,९५५	३२,४८९	३३,०८०
एकूण कुक्कुटादी पक्षी* (हजार)	९,९०२	१८,७५१	२४,८३०	३५,३९२	६४,७५६@@	७७,७९५@@	७४,२९८@@
						(२००३)	(२००३)
ट्रॅक्टर	१,४२७	३,२७४	१२,९१७	३४,५२९	७९,८९३	१,०५,६११	१,०५,६११
१२. वन क्षेत्र (चौ. किमी)							(२०२१)
	६३,५४४	६२,३११	६४,२२२	६३,७९८	६१,९३५	६१,९३९	६१,९९२*
१३. औद्योगिक गुंतवणूक -							(२०२१)\$
मंजूर प्रकल्प (संख्या)	--	--	--	--	--	१६,६८६	२१,२१६
प्रस्तावित गुंतवणूक (₹ कोटी)	--	--	--	--	--	८,१०,८६४	१५,०९,८११
१४. वीज - (दशलक्ष कि.वॅ.तास)							
एकूण निर्मिती	३,२६८	७,९२५	१७,८६४	३६,४३०	६१,२०९	८३,०१७	१,१५,०६०
एकूण वापर	२,७२०	७,६५०	१४,०३४	२९,९७१	४७,२८९	८७,३९६	१,२४,६९१
औद्योगिक वापर	१,८५३	५,३१२	८,१३०	१४,७०६	१८,३६३	३४,४१६	४४,१०९
कृषि वापर	१५	३५६	१,७२३	६,६०४	९,९४०	१६,२५७	३३,९२४
घरगुती वापर	२६०	७३२	१,७७९	५,०६५	११,१७२	१९,५४६	३०,२२९

* अस्थायी

कापसाचे उत्पादन १७० किलोची एक गासडी याप्रमाणे हजार गासड्यांमध्ये

@ पाया - त्रैवार्षिक सरासरी १९७९-८२ = १००

\$\$ ऑगस्ट, १९९१ ते नोव्हेंबर

@@ एकूण कुक्कुटादी पक्ष्यांमध्ये कुक्कुटपालन केंद्रामधील पक्षी समाविष्ट

+ एकूण कुक्कुटादी पक्ष्यांमध्ये टर्की, क्वेल व इतर कुक्कुटादी पक्षी समाविष्ट

उ ना उपलब्ध नाही

अ. दृष्टिक्षेपात महाराष्ट्र

बाब (१)	१९६०-६१ (२)	१९७०-७१ (३)	१९८०-८१ (४)	१९९०-९१ (५)	२०००-०१ (६)	२०१०-११ (७)	२०२०-२१ (८)
१५. बँका-(अनुसूचित वाणिज्यिक)		(जून, १९७१)	(जून, १९८१)	(जून, १९९१)	(जून, २००१)	(जून, २०१०)	(३१ मार्च, २०२१)
बँक कार्यालये	उ ना	१,४७१	३,६२७	५,५९१	६,२९४	८,०३७	१३,१६०
ग्रामीण लोकसंख्येसाठी बँक कार्यालये	उ ना	४५०	१,३५५	२,७४९	२,२९४	२,१७०	३,१८६
१६. शिक्षण⁺ -				(मार्च, १९९१)	(मार्च, २००१)		
प्राथमिक शाळा	३४,५९४	४४,५३५	५१,०४५	५७,७४४	६५,९६०	७५,६९५	१,०६,३३८
विद्यार्थी (हजार)	४,१७८	६,५३९	८,३९२	१०,४२४	११,८५७	१०,६२६	१५,३९१
माध्यमिक शाळा	२,४६८	५,३१३	६,११९	१०,५१९	१५,३८९	२१,३५७	२८,५०५
(उच्च माध्यमिकसह)							
विद्यार्थी (हजारात)	८५८	१,९८५	३,३०९	६,२६०	९,२६७	१०,७११	६,५२४
१७. आरोग्य -		(१९७१)	(१९८१)	(१९९१)	(२००१)	(२०११)	(२०२०)
रुग्णालये	उ ना	२९९	५३०	७६८	९८१	१,३६८	१,४०२
दवाखाने	उ ना	१,३७२	१,७७६	१,८९६	१,६२९	३,०१२	३,०८७
दर लाख लोकसंख्येमागे खाटा	उ ना	८८	११४	१४४	१०५	१०३	१०२
							(२०१९)
जन्मदर [@]	३४.७	३२.२	२८.५	२६.२	२०.७	१६.७	१५.३
मृत्युदर [@]	१३.८	१२.३	९.६	८.२	७.५	६.३	५.४
अर्भक मृत्युदर [@]	८६	१०५	७९	६०	४५	२५	१७
१८. वाहतूक -							
रेल्वे मार्गाची लांबी (किमी)	५,०५६	५,२२६	५,२३३	५,४३४	५,४५९	५,९८४	६,२०४
एकूण रस्त्यांची लांबी (किमी) [†]	३९,२४१	६५,३६४	१,४१,१३१	१,७२,९६५	२,१६,९६८	२,४१,७१२	३,२०,५३५*
त्यापैकी पृष्ठांकित	२४,८५२	३५,८५३	६६,६१६	१,३२,०४८	१,७८,९९९	२,२१,१८२	२,५९,७१०*
मोटार वाहने (हजार)	१००	३१२	८०५	२,६४१	६,६०७	१६,९९०	३२,७३२*
१९. सहकार -							
प्राथमिक कृषि पतसंस्था	२१,४००	२०,४२०	१८,५७७	१९,५६५	२०,५५१	२१,४५१	२०,८९७*
सभासद (लाख)	२२	३८	५४	७९	१०१	१५०	१५१*
सहकारी संस्थांची संख्या	३१,५६५	४२,५९७	६०,७४७	१,०४,६२०	१,५८,०१६	२,२४,३०६	२,१७,३५५*
सभासद (लाख)	४२	८६	१४८	२६९	४३०	५३०	५७५*
सहकारी संस्थांचे खेळते भांडवल (₹ कोटी)	२९१	१,४८९	५,२१०	२४,२८४	१,३४,४४०	२,४८,४३४	४,३०,९१६*
२०. स्थानिक स्वराज्य संस्था -							(२०१९-२०) [§]
जिल्हा परिषदा	२५	२५	२५	२९	३३	३३	३४
ग्रामपंचायती	२१,६३६	२२,३००	२४,२८१	२५,८२७	२७,७३५	२७,९१३	२७,८३२
पंचायत समित्या	२९५	२९६	२९६	२९८	३२१	३५१	३५१
नगर परिषदा	२१९	२२१	२२०	२२८	२२८	२२२	२४१
महानगरपालिका	३	४	५	११	१५	२३	२७
नगर पंचायत	--	--	--	--	३	४	१२८
कटक मंडळे	७	७	७	७	७	७	७

* अस्थायी

@ नमुना नोंदणी पाहणी प्रमाणे

उ ना उपलब्ध नाही

† सार्वजनिक बांधकाम विभाग व जिल्हा परिषदांच्या देखभालीखालील रस्ते \$ राज्य निवडणूक आयोगाच्या अहवालानुसार (दि.३१.१२.२०१९ रोजीची)

+ वर्ष २०११-१२ पासून सदर माहितीचा आधार बदलला असल्यामुळे सदर माहिती प्राथमिक शाळा (इयत्ता १ ते ८) व माध्यमिक शाळा (उच्च माध्यमिकसह) (इयत्ता ९ ते १२) या स्वरूपात प्राप्त झाली असून पूर्वीची माहिती प्राथमिक शाळा (१ ते ७) व माध्यमिक शाळा (उच्च माध्यमिकसह) (इयत्ता ८ ते १२) या स्वरूपात आहे. तसेच सदर माहितीचा आधार महाराष्ट्र प्राथमिक शिक्षण परिषद आहे.